

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

Sæcvlvm Qvartvm Christianvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

SÆCULVM QUARTVM CHRI- STIANVM.

SVMORVM PONTIFICVM ROMANORVM
CONTINVATA SVCCÉSSIO.

32. S. **M**ARCELLVS Papa
creatur *anno* 304. à Ma-
xentio *anno* 308. in Ca-
tabulum cum Christia-
nis damnatus; ibidem inferuitio bestia-
rum, amictus cilicio, reddidit spiritum
Deo, *anno* 309. Cum sedisset annis 5.
Men. 1. Constituit 25. *Titulos in Vrbe*, ob
multorum & baptismum & Pœnitentia-
m, qui conuertebantur; & ob sepul-
turas martyrum, quos in Vrbe sepeliri
obtinuit à Maxentio, dum se fingeret
Christianum.

33. EVSEBIVS Atheniensis creatur
anno 309. Moritur anno 311. Sedit annis
1. Men. 7.

34. S. MELCHIADES creatur *anno*
311. Cæciliani Episc. Carthag. causam,

accusati ab Donatistis, *anno* 313. cog-
nam, pronunciat in Conc. Romano iu-
stam, Appellantes ad Imp. Constanti-
num reiiciuntur ad Papam; quem ca-
lumniantur de Traditione librorum,
&c. Moritur cum sedisset an. 2. Men. 2.
Dies 7. Inter Martyres numeratur: sed
more prisco, quo etiam Confessores
martyrum vocabulo nominabantur.

Constituit, *Ne quisquam in Domini-
ca, aut feria quinta tetinet*; quod Pagani
ijs ieiunarent.

Eulogias, seu panes cōmunes, sub Mis-
sa consecrari solitas, dariq; præsentib.
ac mitti absentib. in signū cōmunionis
Christiane, (nō Sacramētalis) ab S. Pio
I. olim cōstitutus; & S. Melchiales ob-
seruari iussit, quod panis sit tymbolum

h 2 Vni.

Vnitatis. Dicebantur etiam *Oblationes, benedictiones. &c.*

Scriptit idem epistolam ad Episcopos Hispaniæ de Primatu Romanæ Sedis; & de Sacramento Confirmationis num sit maius Baptismo.

35. S. SILVESTER creatur anno 313. Mittit anno 314. Legatos ad Conc. Arelatense, qui huic eius nomine præsideant, in causa Donatistarum contra Cæcilianum. De quo in *Varijs infra.*

Aruspices anno 323. cient turbas aduersum Christianos, vt S. Syluester fugere cogeretur in Soracten.

Vnde ab Constantino leproso, iussu Apostolorum, euocatus eundem & baptizat, & à lepra confanat.

In Conc. Romano plures anathematizat hæreticos.

Sanxit, vt *Ecclesiasticarum possessionum pars vna cederet Pontifici; altera Clero; tertia Fabricæ; quarta pauperibus: Chrisma conficeret Episcopus, non Presbyter: Ne Clerici inferiores accusarent superiores.*

Ne in parochijs plures duobus essent *Diaconi*, Romæ septem; Ne *Subdiaconi* inirent nuptias; Ne *Lectores* S. vasa contingerent; Ne *acoluti* Sacramenta ministrarent; Ne *sacrentur Virgines*, neue profiteantur ante prænitam ætatem. &c. *Quod nemo diiudicat Primam Sedem, nec eius iudicem.* Hisce & Imperator subscripsit. Ad Conc. Nicænum contra Arium mittit Legatos, per quos ei præfideat. An, sequente idem in Conc. Romano confirmat. Draconem extinxit, cultum latriæ, & pestilentem, &c. Moritur anno 235. Sedit annis 21. Men. 10.

36. M A R C V S. creatur anno 236.

obit eodem, cum sedisset Menfib. 8. 37. I V L I V S creatur anno 236. Insequente an. Conc. Romæ cogit pro ampliore confirmatione Nicæni, vt laboranti Ecclesiæ orientis subueniret. Iterumque aliud, anno 340. in causa S. Athanasij, quæ anno 342. è latebris Romam euocat: eundemque Paulum in Sedem Constantinopolitanam restituit. Demum anno 347. præfider Concilio Generali Sardensi in causa Arianorum, &c. Vide in *Varijs infra.* Obiit sancte anno 352. cum sedisset annis 15. Men. 5.

38. S. LIBERIVS creatur anno 352. Ad Imperatorem Arianum, S. Athanasij persecutorem mittit anno 353. legatos, mitteret vt Conciliū indicat; in quo et Confessores contra S. Athanasium pro Arianis subscribunt dissimulantibus; legatis: quos ideo Papa coarguit.

Anno 355. Fortiter contra Constantium pro S. Athanasio agens in exilium relegatur cum nolentibus subscribere contra Athanasium in Conc. Mediolano: quod Constantius cogit in suum palatium, dissentientes ab Arianis concludit, subscribere cogit. Orientalibus Episcopis dicentibus: *Cogi ad subscribendum non est Iuris Ecclesiastici:* respondit: *Quod ego volo, pro Canone esto:* Sic enim me loquentem Syriæ Episcopi terunt. Mittit porro ad Præsides provinciarum, qui Episcopos eogant ad subscribendum. Papam minis tentat, donisque psemet, in aram quoque oblatis 5000 aureis: quos respuit; iussu exulare etiam datas in exilium pecunias rejicit tertium. Arianum Felicem ei surrogant orthodoxum, at Arianos in Communionem admittentem.

Anno

Anno 356. intercessione Romanorum matronarum restituitur ab Imp.

Anno 357. Exilij tractus tædio subscribit damnationi Athanasij, & Concilio abulo Sirmiensi; excepto quod non probatur illud Photini de *omnino*; nam *omnino* constanter seruauit. Cum Felice Populus, Clerusque Romanus nunquam uoluerunt communicare: quin & Liberium in Urbem reuersum adeo condare reiecerunt, ut intra ecclesiam plures Clericos ac ciues contigerit enecari. Felix uero resipuit; Arianos deseruit; cum Liberio stetit: Constantium damnat: ab hoc per capitis obrucationem coronatur Martyrio. Liberius quoque suammet cum Arianis communionem, & S. Athanasij damnationem damnat & execratur; legatos Imperatoris reiecit, donec professionem Fidei ederent iuxta Conc. Nicænum. In ea Constantiana persecutione has voces personabant vulgo: *Christianus sum, non Arianus: Catholicus, non hereticus.* In Gallicanos Episcopos nil audebat Imperator; quod rebellarent barbari; quibus refellendis assumplit impius impium Iulianum.

Anno 359. Renuens subscribere Arianis, à Valente pellitur ex Vrbe.

Anno 362. Mittit legatos ad Conc. Alexandrinum; cuius & acta confirmat.

Anno 365. *Semiariani* ex Conc. Lamplicensi Legatos ad Liberium missos iubent simulare sese catholicos ac etiam professionem facere fidei iuxta Nicænum, ut Papæ persuadeant *omnino* nil differre ab *omnino*; iamque Orientales plerisque ad subscriptiones induxerant.

Quo viso Papa ratus Orientem cum Occidente fore reconciliandum; et si

agre, recipit tamen in Communionem Legatos.

Anno 267. obit; cum sedisset annis 15. Men. 4. Diem vnum.

A multis S. Patribus *Beatus: Sanctus* à multis dicitur, ac colitur. Ædem Mariæ ad Niues posuit; quod Angeli in Augusto iacta niue locum designassent.

39. S. DAMASVS ex Vicario Papæ creatur Papa ex communi Felicis, anno 267. & contra eum Ursinus à Libertianis, fœdo cum schismate: quo intra templi electionis die cæsi sunt 137. viri; Schismatici infamant S. Damasum: quem S. Hieronymus vocat *Virginem Virginis Ecclesie. &c.*

Anno 369. in Conc. Romano damnat Auxentium Mediolanensem Arianum, S. Hilarij antagonistam.

Anno 373. Conc. Romano damnat Apollinarem hær.

Anno 381. Curat conuocari Conc. Constantinopolitan. Oecumenicum, cuius & acta de fide confirmat.

Vriturque S. Hieronymo in respondendo ad Synodicas consultationes.

Anno 384. moritur, clarus miraculis: cum sedisset annis 17. menses 3.

40. S. SIRICIUS anno 385. creatur tumultuantibus Ursinians: horum multos cum Ursino proscriptos relaxat ab exilio.

Anno 386. Concilium Romanum celebrat contra Donatistas Africanos.

An. 389. laborat contra Manichæos.

An. 390. Damnatur Iouinian hæresiar-
cham: arguitque S. Hier. quod minus caute refutasset eum.

An. 397. Dolose circumuentus ab Origenistis impertit eis *Communicatorias.*

Anno 398. cum sedisset annis 13. Men. 1. obiit. Sancijt Manichæos pertinaces exilio multandos: conuersos vero monasterijs includendos, nec communicandos nisi sub mortem.

41. ANASTASIVS anno 398. creatur: protinus citat hæreticos ad reddendam doctrinæ rationem.

Sed conscij hoc se non posse maluerunt absentes damnari. S. Paulinum Nolanum ad *Limina Apostolorum* peregrinantem, honorificè excepit.

Tunc vero isthuc perfreques erat peregrinatio.

An 399. fulminat cum S. Patrib. contra Origenistas: Eccl. Africanæ reconciliandæ, conuertendisque hæreticis studet, & disciplinæ Ecclesiasticæ reformandæ per Concilia complura.

Anno 402. moritur, cum sedisset annis 4. Men. 1. Dies 13. Constituit, ut ad recitationem Euangelij Sacerdotes incuruati starent; non sederent.

Sedere autem solebant inde, ex quo Romæ Diaconi esse Presbyteris voluere pares, interque eos assidere.

Vtriusque Orbis

IMPERATORVM ACTA
IN SÆCVLO IV. CHRIS-
TIANO.

40. GALERIVS MAXIMIA- NVS à Diocletiano se abdicante Caesar dicitur cum Constantio. Vincit Persas auxilio Andreae Tri- boni Christiani, dirus Christianorum persecutor. Cum Constantio Chloro Imp. parti- tur Imperium, cedens ei Occidentem. Maximinum & Seuerum creat Caesares Et persequitur Constantinum Con- stantij filium. Diuinitus punitus desistit à perse- cutione: & perit.	Anno Christi nati 291 300 304 306 307 309	Ex diuina vindicta cessare iubet persecutionem, misereque perit. 43. CONSTANTINVS MA- GNVS hereditarium cepit Impe- rium Eboraci. Maximiani ducit filiam, à qua de insidiis monitus eum mori cogit; Maxentium fugat in Tiberim in Labari Cruce victor: quam gloriose exultat. Licinium adsciscit collegam; scri- bunt pro Christianis: Vincunt Germa- nos: A Donatistis sapius interpellatus eos remittit ad Papam, ad Concilium, &c.	314 306 307 312 313 314
41. CONSTANTINVS CHLO- RVS cum Galerio Caesar dictus à Dio- cletiano imperat. Sed in Occidente solo; partito impe- rio: Fauit Christianis: Christianus ab initio Imperij. Constantinum filium dicit Impe- ratorem & obiit.	291 304 291 306	Permunificus in egenos, Decenna- lia Imperij celebrat ritu Christiano, & creat Caesares filios Crispum & Con- stantinum. Licinio pro Christianis bellum in- dicit. Virtute Crucis eum sapius deuicit, & ubique cruces erigit.	315 316 317
42. MAXIMVS à Galerio crea- tur Imperator & Christianorum per- secutor. Licinium adsciscit collegam.	306 311	Licinium rebellem relegat in Gal- lias morique cogit. Deuictis Bizantinis orbis vtrius- que	318

	Anno Christi nati		
que solus Monarcha: rescribitque pro libertate Christiana: & Clericorum Potestate, ac immunitate: contra Aursupices, & Arium.	319	Instructus per Visum sanatur à S. Spiridione.	338
Rescribit pro Cælibatu, Virginitate, Egenis è fisco iuuandis: pro Dominica & feria sexta sanctius colendis; contra maleficos.	320	Gentilium monumenta tuctur. A Persis saepe vincitur. Episcopos Catholicos relegat, & restituit.	340 341 344
Crispum filium, Licinium cum Fausta occidi iubet.	324	Fauet Athanasio; Gallum creat Caesarem.	350
Baptizatur à Siluestro PP. &c.	324	Macedonium haresarcham intrudit Constantinop.	351
Ad baptismum hortatur alios, cogit neminem. Sacerdotium & Urbem soli cedit Papa, & transfert Imperium Bizantium. Suadet Papæ indicat Synodum Nycae.	325	Victo Magnentio, fauens Arianis fit arrogantissimus, damnat Athanasium: immunitatem Clericorum confirmat.	353
Oblatos ab Arianis contra Orthodoxos libellos concremat, cum summa in Sacerdotes reuerentia: In Concilio post Episcopos locum sumit: Gladiatorium, & Crucis supplicia vetat.	326	Gallum Caesarem necat: furit in Catholicos pro Arianis: Liberium pellit in exilium: Iulianum creat Caesarem.	355
Hereticos à Catholicorum priuilegijs excludit; oneribus obligat, conueniis habere vetat, Loca sacra basilicis ornat; proscrit Idololatriam & abolet; festa Christiana celebrari mandat; à cæde Tribunorum insaniam abstinet, per visum à S. Nicolao absterritus.	326	Trucidat Catholicos Alexandrinos, victus precibus matronarum Rom. restituit Papam.	356
Miraculose vincit Schytas, rescribitque gratus pro Clero.	330	Osium & Liberium cogit subscribere Arianis.	357
Constantinopolim dedicat Deipara Virgini.	330	S. Andrea & Luca reliquias transfert Constantinopolim: Concilia agit.	358
Veneno à fratrib. extinctus ipse obit.	337	Aetium & Eudoxium haresarchas relegat; à Persis vincitur.	359
44. CONSTANTINVS, CONSTANTIVS, & CONSTANS Imperant: Partiunturque Imperiū.	337	Abrogatur ei Imperium à Iuliano, dum Christo Deitatem abrogat.	360
CONSTANTIUS seuit in Constantiianos. Infectus Arianismo ab Acatio Catholicos persequi cæptat.	337	Post funestam visionem moritur, nominans Iulianum successorem.	361
		45. CONSTANS cum fratribus partitur Imperium.	337
		Studet Romano catholicis contra Africanos; Intentato bello catholici cogit restitui Athanasium: eum quereuocat ipse.	348
		Legatos eius pro vniõne in Africanos missos respuunt Donatista.	348
		In conspiratione Magnentij occiditur.	350

338	46. IULIANVS Apostata puer	Anno Christi nati	in Occidente VALENTIEM creat orientis Imperatorem.	364
340	sanctae à Constantino instruitur.	337	GRATIANYM filium creat imperatorem.	367
341	Arianismo inficitur clam ab Eusebio.	345	Fauet Catholicis, saeuus contra vitia. &c.	375
348	Certans cum Gallo fratre instruendo templo reprobatur, stractur à noctu ruente.	345	Moritur.	375
350	Simulans monasticen se dedit Magia & idolol.	349	47. VALENS ducturus in Gothos suafu uxoris baptizatur ab Ariano, iuratque in Arianismum.	366
351	Metusfacta Cruce fugat demoni.	351	Catholicos proferibit, seducere tentat. &c.	370
353	Fit Caesar à Constantio pietatem simulans.	355	Impia edicta dat contra monachos.	375
355	S. Martini meritis se dedunt ei barbari.	356	Ingenti clade à Gothis affectus reuocat exules, rescribit pro Catholicis.	377
356	Imperator mortuo Constantio solenniter etur at Christum, & inauguratur ethniciismo.	362	Reuersus in Gothos viuis exurit.	378
357	Libertatem religionis permittit, episcopos exules restituit munificus in populu. Immolans Dijs: impeditur prodigijs: persequitur Christianos, cauetque martyres fieri: Suas imagines miscet sacris.	362	2. GRATIANVS sublato Valente pacem reddit Ecclesia in Oriente. Victis Alemannis Theodosium creat Imp.	378
358	Cibus Constantinopoli polluit idolothytis: Reliquias S. Babyla reddentis mutum idolum, remouet, statuam eius Christi loco positam deijci i fulmē.	362	Occiditur à Maximo Imperij inuatore.	383
359	Edicto iubet Christianos vocari Galileos: Ludimagistros Christianos proferibit: Ducens in Parthos omnia accipit tristia: demonum exercitum familiarem ducit: Iudaos concitat in Christianos reparato eorum templo frustra: Alexandri magni animam putat in se immigrosse: Et asta in pralio traiectus incerta blasphemans Christum obit.	363	3. VALENTINIANVS Iunior in occidente cum matre Ariana imperat.	375
360			Quamlibet religionem admittit.	376
361			S. Ambrosium ablegat ad Maximum pro pace.	383
362			Arianis fauet contra Catholicos	386
363			Fugit ex Italia Maximum, ad Theodosium.	387
364			Ab hoc restituitur in Occ. Imperium, fitque Catholicus.	388
365			Gentilibus rogantibus sacra negat.	392
366			Suspendio necatur ab Arbogaste	

iam petito baptismo à Sancto Ambrosio.

48. THEODOSIVS Magnus in Oriente barbaros debellat.

Aeger protinus se baptizari curat.

Edicit pro seruando ieiunio Quadrages: Catholicis restituit ecclesias pulsas hereticis: Iussu Damasi conuocat Conc. Generale.

Arcadium ortennem creat Augustum, traditque eum & Honorium Arsenio, cui sedenti vult adstare aperto capite: Approbat sententiam Conc. Constantinopolitani de Consubstantialitate.

Rescribit contra quoslibet Sectarios.

Rescribit pro Clericorum immunitate. &c.

Duſur us in Maximum consulit Anachoretas; ab ijs accipit arma, vincit, Valentinum conuertit, restituit Imperio.

Rome triumphans abolet idololatriam.

Ob eadem Thessalonica excommunicatus pœnitet.

Rescribit contra Iovinianum, apostatas, her.

Caput Baptiste transfert.

Pie se parat ad bellum contra Eugenium.

Vincit miraculose: moritur, laetur.

Concilia Generalia Sæculi IV. consona Papis.

Duo fuerunt. NICÆNUM contra Arianos, an. 325.

Et CONSTANTINOPOLITANVM contra Macedonium, an. 381.

PROVINCIALIA complura fuerunt. Vide in Varijs.

SS. Patrum, & Doctorum Concordia sub Papis in Sæculo IV.

I. LACTANTIUS Firmianus Rhetor, Crispi Caf. præceptor, anno 300. Christianus factus contra Gentiles defendit Christianos: ex pauperrimo euectus per Tullianam eloquentiam.

Quia scripta eius erroribus passim scatent, S. Gelasius Papa merito voluit ea inter apocrypha censer.

EUSEBIUS Pamphili Cæsariensis Episcopus Arianorum signiter & Princeps, ait S. Hier. in Palæstina Baptisimum Constantini falso describit, an. 324. quod eum Eusebius Nocomedenis Arianus senem baptizasset. Eius scripta plane sunt malæ fidei, vt hypocritæ hæretici, ambientis Sedem Antiochenam.

An. 325. ad Conc. Nicænum venit pro parte Arianorum.

An. 340. præfedit conciliabulo Tyrario pro parte Meletianorum, contra S. Athanasium. Moriturque in hæresi an. 340. IUVENCIVS Presbyter & Poeta Christianus Euangelia quatuor campone complexus est sub an. 330.

S. ATHAN. duodennis æquales per lusum baptizat an. 311.

Vidit id Alexander Episc. Alexan. noluit iterari baptismum, sed solas ceremonias suppleri. Ipsum cum baptizatis, cum parentum consensu, tradidit ecclesiae suae nutriendos. Arianorum aculeus fuit & malleus: dira perpeffus miraque patrans clarus miraculis obdormit *an.* 372. cum gessisset Episcopatum *an.* 46. Eius scripta non extant omnia.

SERAPION Episcopus, à S. Athanasio ordinatus scripsit contra Manichaeos, In psalmos.

S. HILARIUS Episc. Pictavorum creatus vxorato, *an.* 315. *An.* 316. ob defensionem S. Athanasii multatur exilio ab Constantio. *An.* 357, tamen de lapsu Liberij iniquè censet, ut qui *omnis* Arianorum subscripsisset: cum Zozomenus, Augustinus, &c. contrarium affirmant. Fuit Idem in Nicæno, totaque Gallia malleus Arianis confutandis; cui Centuriatores falso tribuunt haeresin Hilarij Diaconi Romani de Anabaptismo haereticorum. Moritur *an.* 369. 13. *Ianu.* Scriptis, rebusque gestis in vita, post vitam miraculis clarus.

DIDIMVS Alexandrinus à puero caecus plurima dictavit Origenismo infectus, *an.* 372.

S. OPTAVVS Mileuitanus Episc. scriptis refutavit Donatistas, nomen Catholicum sibi arrogantes, *an.* 321. meruitque inferi tabulis ecclesiasticis *an.* 368. sancte vita perfunctus.

TYTVS Postremus Episc. Manichaeos oppugnauit, in Matthæum & Lucam Commentatus vixit sub *an.* 365.

S. CYRILLVS Ierosolymitanus Episc. creatus *an.* 351. exagitur ab Aca-

cio Ariano: *an.* 359. à Constantio Imp. Ariano abdicatur: *an.* 381. interest Conc. Constantinop. diemque obit *an.* 387. Scripsit Catecheses, & de apparitione S. Crucis ad Imp.

S. EPHRAEM Diaconus Edeffenus *an.* 365. prius Eremiticen diu coluit: Scorto cum depereunti, seque offerenti offert concubitum in foro publicum; confusamque couertit in monacham. Eius miranda visio ad commendationem S. Basilij: Ofor magnus librorum haereticorum; quod in Apollinaris libro conglutinato ostendit: ex quo Apollinaris inuidia concepta extabuit. Ne fieret Episcopus, simulabat dementiam, ut raptores eius ad Episcopatum relicto tugerent. Moriturus iubet pro sese preces offerri. Scripsit pia magis, quam Docta.

S. BASILIVS Cappadox, *an.* 354. S. Greg. Nazianzeno familiaris, *an.* 362. cum hoc ad aulam Iuliani vocatus venire respuit; Monasticenque profiteretur. *An.* 365. Semiarianos Lampfaci in Concilio prodir; Arianorum terror. &c. Diuinitus testata fit eius Sanctitas S. Ephraem *an.* 370.

An. 375. Monachos à Valente Imp. ad militiam coactos consolatur. Obdormit *An.* 397. Concionanti visus S. Spiritus specie columbae assistere.

S. GREGORIUS Nazian. Theologus, S. Basilio familiaris, *an.* 354. quo auctore Monasticen inijt *an.* 362. Euocatur ex eremo Pontica ad Ecclesiae contra Arianos defensionem *an.* 366. Oratq; pro anima fratris Caesarij defuncti *an.* 368.

Constantinopolim vocatus calūnijs Ariano-

rianorum in suspicionem hæresios adducitur, *an.* 378. Obornat^o ab Arianis in eum sicarius, *an.* 382. pœnitens veniam petit.

An. 381. interest Conc. Constantino-politano, post quod se abdicat Episcopatu.

An. 384. Eleusium Præfectum corripuit ob Ecclesiæ neglecta ieiunia. Obit sancte *an.* 389.

S. EPIPHANIVS Cypriorum Episcopus cæteris plerisque Episcopis exilio pulsus per Arianum Constantium, solus remansit, *an.* 370. In dissidio cum S. Ioa. Chrystomo alter alteri mortem prædicit, *an.* 402. & euenit.

S. AMBROSIVS Mediolani Episcopus inuitus *an.* 374. Clerum & Sacra reformat *an.* 377. Resistit Iustinæ Imp. tēplum Arianis polcenti, *an.* 380. & 386. & in Consistorio Imperatoris de rebus fidei disputare renuit.

Et contra Auxentium disputanti loquitur ad aurem Angelus.

An. 387. Reliquias S. Geruasii & Protasii inuenit.

An. 388. Theodosium Imp. pœnitentem ab excommunicatione absoluit, inflictam ob cladem Thestalonice sem. Moritur *an.* 397. miraculis, & scriptis, rebusque gestis iuxta inclutus.

S. PHILASTRIUS peracris Arianorum impugnator, hæresium catalogum pertexuit ad vsque sua tempora, claruit *an.* 330. S. Philastrius autem Episc. Brixia item Arianorum infectator claruit sub *an.* 369.

S. GREGORIUS NYSSÆNVS S. Basilij frater ex coniugato creatur Episcopus *an.* 309.

A Valente Imp. in exilium pulsatur, *an.* 381. interest Conc. Constantino-politano Generali, Scribit librum de peregrinatione, *an.* 386.

S. HIERONYMVS *an.* 377. eremi expertus delicias dilaudat. Romam euocatus *an.* 382.

S. Damasum PP. iuuat in Decretalibus epistolis: Iouinianumq; confutat, Heluidium ac Luciferianos. Sub Suario PP. *an.* 385. Clero perosus Romano dissolutiori, & exagitatus Ierosolymam confugit.

An. 390. Scribens pro Virginitate contra Iouinianum, calumniam incurrit de nuptiarum despectu.

An. 399. conclamat aduersus Origenistas.

An. 401. Vigilantium confutat; & *an.* 410, Pelagium, Moritur octuagenarius *an.* 420. Leo appictus est hieroglyphicum ipse.

THEOPHILVS Alexandrinus Episc. familiaris S. Hieronymo perituras, *an.* 393. strenuus contra Origenistas, *an.* 403 S. Chrystomum iuuat deponi episcopatu iniuste: idque iterato, impulsus ab Eudoxia Augusta, *anno* 404. Qua causa vel post obitum S. Chrystomi excommunicatur à Papa *an.* 407. Demum tamen pœnitens, & imaginem S. Chrystomi rite veneratus obit *anno* 412.

S. SEVERVS SVLPITIVS ciuis Romanus, *an.* 394. renuncians sæculo Monasticeen profretur.

Honoratus à S. Paulino, scribit vitam S. Martini, mittitque S. Paulinum *an.* 397.

Infectus Pelagianismo S. Augustinum

num defunctum sugillat: sed agnoscens
suum delictum, id indicto sibi perpetu-
um expiat silentio. Diem obit *an.* 431.

S. PAULINVS NOLANVS Romæ
Consularis omnibus abdicatis, cum vi-
xore cœnobium ingressa, ipse Monasti-
cen Nilæ professas, *an.* 394. ab Episco-
pis Africanis honoratur.

An. 398. Romam ad Limina Aposto-
lorum peregrinaus à PP. Anastasio ho-
norifice excipitur.

An. 431. Sancte obit ab Sanctis ante
vita pœfunctis prius visitatus in mor-
bo.

Paladius Galata Origenista, exagitat
S. Hieronymum *an.* 383.

Ruffinus Aquileiensis à Dydimo Cæco
erroribus infectus Origenis, fit dux eor-
undem, & S. Hieronymi sæuus calum-
niator. Alijque tales.

S. IOANNES CHRYSOSTOMVS *an.*
370. inuento libro Magico adolecens
capitis incurrit periculum.

Init eremum, *an.* 382. tentatus graui-
ter eximia scribit.

An. 386. auguratur Sacerdos ex re-
velatione; *an.* 397. creatur Episcopus
Constan. *an.* 398. reformat Clerum. *an.*
400. Pulsos Ægypto Origenistas spe
concordiæ fouit; dein expellit eosdem.
Componit hymnos ecclesiasticos con-
tra Arianos.

Vnde *an.* 401. At de Origenismo su-
spectus: *an.* 403. deponitur Episcopatu
in Synodo, iniuste; idque iterato *anno*
404. ideoque prouocat ad Papam: Ex-
ul decessit *an.* 407. clarus miracu-
lis, rebus gestis ac scri-
ptis.

Dogmata Ecclesiæ Romæ no-Catholicæ Saeculi I V. Nouatoribus contraria, Exempli gratia.

I. *Veritatis Corporis Christi in Eucharistia*
asserit S. Athanasius l. de Christi imag.
Nyss. orat. catech. Cyrillus in Mystagog.
Plures collegit Garetius.

II. *Missam esse Sacrificium* docet Nazia.
orat. 1. in Iulianum. Ambr. ep. 33. & lib. 4.
de Sacram. Athanas. q. 34. ad Antioch.
Hier. ad Helbidiam. Basilus Amphilochi-
us, Cyrillus, Chrysostomus Missas scripse-
runt, ritusque Officii apostolicos. Basil.
c. 17. de Sp. Sancto.

III. *Sacramentum Confirmationis* do-
cet S. Ambr. l. 3. de Sacramentis.

IV. *Confessionem auricularem & satisfac-
tionem* asserit S. Ephraim de compunct.
cordis c. 3. Hilar. in Psal. 118. Pacianus ad
Simpronianum. Epiphanius in Panario: &
quotquot scripserunt contra Nouatiani-
nos.

V. *Liberum arbitrium* asserit Athanas.
contra Gentes. Basil. l. 3. contra Eunom.
Epiphanius in Panario l. 1. Hier. in ep. ad
Ctesiphontem. Nyss. l. de lib. arb.

VI. *Opera bona ad iustificationem & salu-
tem necessaria* asserit Ephraim l. de beatit.
animæ. Hier. in Isa. lib. 8. & in Daniel. 4.
Nyss. orat. 2. de amandis pauper. Hilar.
can. 7. in Mat. Ambr. ep. 82.

VII. *Primatum Romani Pontificis* asse-
rit Ambr. in 1. Tim. 3. Hier. ep. ad Dama-
sum. Concilium Nicænum.

VIII. *S. Imaginum cultum & usum*
asse-

asserit Prudentius de imag. Calliani. Nazian. ep. 40. Sozom. l. 5. c. 21. Nyssanus Ora. in S. Theodor. Eusebius in vita Constantiani. Athanasius de imagine Crucifixi.

IX. S. Crucem asserit visio crucis facta Constantino. Euseb. l. 1. vitæ Constantini. Rufinus l. 1. c. 7. & 8. Ambr. de obitu Theodosii. Euseb. in Chron. cyril. Catechesi 4. Paulinus ep. 11.

X. Inuocationem Sanctorum testatur Athan. de Incarn. Et in Euang. de Deipara. Basilius orat. in 40. Mart. Nazian. in laudem Basil. & Cypriani. Ambrosius lib. de Viduis. Prudentius in hymno S. Laur. Ephraim lib. de compunct. Hier. contra Vigilantium.

XI. Suffragia pro defunctis asserit Epiphanius hæc est 75. Lactantius lib. 7. Hieron. lib. 18. in Isa. Nyss. l. de anima. Chrys. & Basil. in Liturgijs. Basil. in cap. 9. Isa.

XII. Celibatum præsertim Clericorum asserit Ambr. ad Virginem lapsam, & fere plerique æui huius.

Pauca hæc in exemplum suffecerint: sic enim ire per singula licet.

Hæresiarchæ in Sæculo IV. diffoni Papis.

33. ARIUS *an.* 306. adhæsit Meletio, Ægypti Episcopo nominato; sed vt Petrus Alexandrinus eum in Synodo deposuit, ob sacrificeationem idolis factam, aliaque flagitia; ideo Meletius conuitia in Petrum confinxit, & Schisma inuexit. Tunc Arius deserens schisma creatur à Petro Diaconus Alex. at mox reuertit ad Meletium; qua causa Petrus eum excõmunicabat. Meletius vero Maximin. Imp. in Petrum exacerbare sic, vt *an.* 310. cum alijs Episcopis Ægypti à

tyranno pro fide capite plecteretur. Priustamè S. Petro visiones sunt factæ, quas ipse describit. Oranti visus duodenis, scisso collobio nuditatē suā regere: sciscitanti quis velle scidisset; coruscus puer ait; Arius. Caue, eū receperis: idemq; posteris manda: Et vero tu Martyr nomen. Nunquam in Sede S. Marti sedere voluit; quod, quoties ad eā accessisset, diuinā in ea sedere virtutē radiantem videret. *An.* 315. Meletius Arium S. Scripturæ interpretē defert ad Alex. Alexandriæ episcopum, quod aliena doceret. Cõuictus Sacerdotio exiit, et cetera. Fugiens infamiam Eusebiū Nicomediensem Episc. aliosq; seducit, & *an.* 318. rufus in Conc. Alex. dānatur. Cõstantino quoque encyclicis eum perstringit *an.* 319. *An.* 325. Nicæni Patres ad eius scriptura cohorescunt; exuriq; sub panæ capitibus iubentur. Canes vero palmidiam mittitur in exilium. *An.* 327. Eusebius persuadet Constantino, vt ab exilio reuocaretur: & ab Eusebianis in Communionem receptus, seditionum Alexandriæ autor citatur ad Imp. causæ dicendæ *an.* 330. vbi Nicæni fidei dolere describit. Protinus ab Eusebianis in ecclesiam introducendus, in secellu medius crepans viscera effudit cum anima precibus S. Alexandri Episc.

ARIANI *an.* 343. confutatur à Antonio voce & miraculis, quorum sacrilegia ei per visum ostenduntur. Post diram rabiem, *an.* 352. ambiant communionem apud Liberium; sed repulsi. *An.* 353. arte sibi deuincunt Constantium, qui plurimos exulare iubet Episcopos, *an.* 356. immani cum persecutione Athanasium exagitant, *an.* 357. Olim

subscribere cogunt per Imp. itemq;
Nicaea in Thracia Patres an. 359. ACACI-
ANI quoq; sunt dicti ab Acacio Cō-
stantinop. Episc. eorum signifero. Anno
370. Miraculis eorū hærælis confundi-
tur. Arianus baptismo extinguit filium
Valentis Imp. An. 400. Orthodoxos i-
mitati hymnos concinunt; sed edictis
Arcadij coercentur.

34. DONATVS an. 306. successor in
pseudoeπισcopatu Carthag. ab intruso,
& mox demortuo Maioriano contra S.
Cæcilianum, TRADITORVM hæræsin
ita confirmavit, vt ab eo *Donatista* vo-
carentur. An. 313. prodente S. Cæciliano
Romæ in Conc. ab S. Melchiade dāna-
tur cū sectarijs; qui ad Imp. Constanti-
nū appellat accusantes Cæcilianū quib. hic
ait. *Petitis à me in seculo iudicium; cum ego
Christi iudicium expectem.* Simul eos ad
Papā reijcit. Hinc iterum damnatis ad
Imp. appellantibus, is ait; *O rabida furoris
iudicia! Vt in causis Gentilium solet appellatio-
nem interponunt.* Posteriores tamen Donati-
stæ iactabant, Imperat. ipsis causam ad-
iudicasse: infamantque Papam ab Tra-
ditionis nota post annos modò 100. Er-
go an. 314. ad Conc. Arelatense demissi
damnantur ibidem. Inde rursus ijs ad
Imperat. appellantibus, statuit Con-
stantinus: *Quicquid in quacunque causa iudi-
catum ab Episcopis; id seculari Iudici indica-
tum esto.* Item, *Fasces ac Præsides Episcopis
subesse debere decrevit.* An. 321. arrogantes
sibi nomen *Catholicorum* ab Optato ri-
dentur. An. 360. iungunt sese Macedo-
nians. An. 362. Ab Iuliano relaxantur
ad exilium ad turbandam Ecclesiam; & im-
mania designant.

An. 368. penes eos remansisse Eccle-

siam iactant. An. 394. In sectas scissi se-
inuicem damnant.

35. AVDÆVS Mesopotamius vitæ
probatissimæ, acer improbe viuentium
obiurgator; demum vna cum seueris su-
is ab Ecclesia secessionem facit schisma-
ticus. Relegatus à Constantino in Scy-
thiam exul barbaris Christum prædi-
cat cum gentis multa conuersione, &
plurium constructione monasteriorum.
Dogmatizauit: *Deum habere formam hu-
manam. Pascha luna XIV. celebrandum: Pec-
cata parua tantum consistenda, maiora silenda.*
&c. Atque ista fere an. 341.

Perijt bis exul & abstentus.

36. MESSALIANI an. 361. Siue EV-
CHITÆ, id est, Precarij ex anachoretis
orti fingebant, *Sacramenta nec prodesse,
nec obesse; sed Orationem solam: Baptismum
radere peccata, sicut nouacula pilos, vt recre-
scant; præsertim pec. originale: Cuique inha-
bitare diabolus; etiam Apostolis; Se SS. Tri-
nitatem oculis corporeis cernere: Non laboran-
dum esse, sed precandum: Eleemosynas sibi so-
lis deberi.* &c.

37. DONATVS alius ab illo, an. 331.
pseudoeπισcopus item Carthaginensis
magni habitus, eo se extulit, vt se quasi
pro Deo gereret; ac nonnullis etiam
Episcopis videretur: Vt pereum, ceu
Deum, iurarent: Magistratus & Im-
peratorem quoque conuictijs laceffe-
bat.

Patiebatur à suis iactari: *Donatus o-
rauit; & respondit ei Deus de cælo.*

Ab hoc propudio coorti CIRCV-
CELLIONES vbique Magistratum cal-
umniabantur minaciter eis scriben-
tes.

Seiplos occidebant, aut occidi cura-
bant;

bant, vt Martyrum nomen fortirentur.

An. 348. prohibuit Imperator eis dari eleemofynam. Exhalat Donatus animam an. 368.

38. MACEDONIUS an. 342. ab Ariano per tumultum creatur Episcopus Constantinopolitanus; at an. 351. vi armata introducitur à Constantio.

At an. 359. irato Constantio abdicatur.

Fingebat Sp. Sanctum non esse eiusdem substantia cum Patre & Filio; sed horum famulum.

Vitam cum suis ducebat Monachorum similem.

Quidam, vt Cyziceni præstigijs operam dabant; vt oleam specie precationis transtulit quidam, vt auditorij sui fenestram adumbraret. Alius mortuū eloqui iussit, quātum ei deberet vidua, à qua scenerator plus exigebat: & edixit.

S. Athanasius in deserto delitescens primus fulminauit damnationem in Pneumatomachos istos, an. 360. Iungebantur autem eis Semiariani & Ariani.

An. 381. à Theodosio vocati ad Conc. Constantinop. Generale damnantur: Et ab Imp. proscribuntur.

39. PHOTINUS Sirmij in Illyrico Episcopus fingit, an. 342. *ilium Dei merum esse hominem.*

Nec ante B. V. Mariam fuisse: Tunc cœpisse esse Christum, cum Sp. Sanctus in baptismo super eum descendere visus est.

Ariani eum in Conc. Sirmiensis condemnant. Eius sequaces dicti sunt HOMINICISTÆ.

40. APOLLINARIS an. 349. Laodicæ Lector, fugienti S. Athanasio ad-

hæsit; quod cum Arianus Episcopus ei daret crimini, vt ecclesiâ excluderetur impatiens desciuit à fide; Finxitque Christum nullam Animam habuisse, sed sola Diuinitate animatum fuisse.

Negabat Mariam esse Deiparam. Natum ex ea Christum vt ceteri hominum: Creatum hominem prius, dein subisse Deum in eam. Esseque duos filios, Dei Patris vnum, alterum Mariæ: Deitatem in eo per gratiam esse operatam, non essentialiter unitam.

Crucifixum non adorandum esse. Et Maximum Patrem, Maiorem Filium, Maximum Sp. Sanctum.

Christum in Diuinitate passum: Animum ex traduce generari, id est, animum ex animabus: Hypostasem in Diuinis non reperiri. Duritudinem constare spatio mille annorum.

S. Damasus in Concilio Romano ipsum cum sectarijs damnauit an. 371.

Quod S. Ephræm libri eius folia conglutinasset, ex contemptu hoc indoluit, vt extabesceret.

41. AETIUS, an. 356. à Constantio in Episcopatum Antiochænum intruditur Arianus: natus ex plebeis, auriferi primum, dein S. Paulini discipulus, ab iphs demum Arianis damnatur Sirmij, quod fingeret, *Filium Patri omnino dissimilem esse: Scio Deum, aiebat, ipsumque non vt nequidem me norim magis.*

An. 359. damnatus à Conc. Constantinop. proscribitur in exilium à Constantio:

An. 362. à Iuliano relaxatur, vt tunc Ecclesiam.

Finxit etiam cum Eunomio, *Sp. Sanctum esse creaturam filij: Opera non necessaria ad salutem: fidem sufficere solum.*

Et qui Episcopatum retinere nequebat.

bat, finxit: *Episcopos & Presbyteros esse aequales: Pro defunctis non precandum, non sacrificandum: non ieiunandum; non Festa celebranda.*

42. ANTIDICOMARANITÆ, anno 373. ex Apollinari progressi in Arabiã, B. Mariam, nato Christo, confucuisse Iosepho.

43. COLLYRIDIANI, eiusdem genimina, die certo in sella curuli exponebant statuam Deiparæ, eique collyridem offerebant in sacrificium per fœmellas.

44. VIGILANTIVS *an.* 395. terræ motu delatus Ierosolymam, ait Hier. nudus orare solebat. Rodebat in ecclesia usum luminum: *Vigilias; Collectas elemosynarum; Reliquiarum miracula: Calibatum clericorum.*

Inualuit in Gallia. Finxit *Inanem esse inuocationem Sanctorum, cultumque reliquiarum.* Refutatur à S. Hier.

45. HELVIDIVS *an.* 382. finxit, Deiparam, nato Christo filios ex Ioseph suscepisse plures. Confutatur Romæ ab S. Hieronymo.

46. IOVINIANVS pseudomonachus Mediolanensis *an.* 382. finxit, *paria esse & peccata; & premia Sanctorum: Virginitatem non prestare ieiunio.*

Vixit splendide. Cōfutatus à S. Hieronymo, damnatur à S. Siricio Papa in Conc. Mediolanensian. 390. Et relegatur in exilium à Theodosio.

47. PRISCILLIANVS Hispanus nobilis, præditus, ac cerque ingenio, in pulsos Ægypto Gnosticos lapsus, ac Manichæos, vnam ex ijs alijsque conflauit hæresin, auxiliante magia: *anno* 381. Cæsaraugustæ per mulierculas cœpit, ac

profecit. Finxit, *Animas eiusdem cum Deo esse substantia: Mundum creatum à principe maligno: Domizicis ieiunandum, vacandum Veneri: Christum non veram assumpsisse carnem: Hominem ex XII. signis Zodiacis compositum, alligatumque fatalibus stellis: unde signa singula singulis membris tribuebant, Masculus ephemeralis inde originem traxit, Carnes, ut immundus, non edebant, diuorina ad libitum frequentabant: Sabellium de Christo docuisse recte: mendacium non esse peccatum. &c.*

Damnatus *an.* 381. in Conc. Cæsaraugustano cum sectarijs, eijcitur ex Hispania. Delati in Italiam se Catholicos dicitant, Communionem ambiunt; nec tamen acceptas species sacras deglutiebant.

S. Damasus Papa & S. Ambr. eos reijciunt ac damnant: mox dolose in Hispaniam irreptant.

An. 385. rursus in Conc. Burdegalensi damnantur: Autorem sectæ Maximus Imp. capite plectit: quem sectarij pro martyre colunt pluribus exagitati Concilij.

V A R I A

Fidei Testimonia historica
in Saeculo IV.

ANNO CCCI. Maximiano, triumphatis Persis, festum ludosque dijs celebrante, & spectatores sanguine victimarum aspersuro, abscedunt Christiani, quorum ope vicerat.

Perorat pro Dijs, diris fulminibus multi cadunt.

k Tho-

Thophida virgo in prostibulum pertrahita legit Euangelium; eam violaturi corrumpunt mortui: ab ea libera. Christiani in Natali Christi cum ipsa ecclesia collecti comburuntur.

ANNO CCCII. Diocletianus edicto curat ubique S. Biblia exuris; itemque libros ethnicorum, e quibus gentilismus conuincebatur.

Vt Martyriorum, sic miraculorum plena omnia in hac persecutione. Tunc ARNOBIUS se Christianum profiteri cepit, ac scribere contra Gentes.

ANNO CCCIII. Traditores facti pluri- mi Episcopi: Carthagenensis Euangelia tradidit, quibus in rogam iniectionis imber & grandis ruens flammam extinxit.

Qui vitro S. Codices habere se prodissent Iudici, ut martyrio afficerentur; inter Martyres haberi vetantur; quo insolentius se Confessores iactabant; idque in Asia. *Dominici celebrandi lex* & necessitas ea esse ducitur, ut reciproce diceretur: Qui agit, Christianus est; & contra.

Genesius minus dans in scena ritus Christianos conuertitur, & martyrio coronatur.

ANNO CCCIV. Diocletianus & Maximianus se abdicarunt imperio, quod nequissent extinguere Christianos. Quorum & acta perierunt, in penam Euangelii persecuti.

Et tamen ipsi ethnici in erectos incidunt colossos tropæa deleti nominis Christiani.

At Maximianus resumit eodem anno sceptrum: victus à Constantino, an. 307.

Seipsum laqueo strangular, *Constan-*

tius vero Imp. obit in Britannia Christianus, ad quem Romam confugerat Constantinus. Diocletianus moritur an. 316. Vide infra.

ANNO CCCV. S. Reliquiarum honorate celebris habebatur, adeo ut Procopius Tharsi Simplicius auri cupidus qualiforum reliquiarum aperuerit. Quo & Agrippæ amasius Bonifacius, ut emeremissus, visis martyrijs, & ipse Christianum se profiteretur; & plectitur.

Pro lapsis reconciliari poscentibus S. Petrus Alexandrinus Episcopus. Regulari penitentia præscripsit; Vt, captis, tortis & lapsis 40. dierum Captis & lapsis, vnius anni penitentiam; Non captis, & lapsis, duorum annorum: Simulacris sex mensium Mittentibus pro se feruum qui sacrificaret, anni: Sponte se offerentibus, & lapsis, solatium dandum, & Eucharistia: Clericis lapsis primatio officiorum: pecuniâ redimentes sacificationem non puniendos, quod animam seruarint ære: similiter fuga lapsi.

Concilium Elbertinum statuens, lapsos nec in agone communicandos, id ut affine Nouatianismo, est improbatum in hoc; in alijs adprobatum à Papa.

ANNO CCCVIII. S. Procopius, Dux Egypti, in Scytopoli crucem auream collo gestandam fabre fieri curabat: aurifaber in paratâ postridie mane cernit incisum ei superne Emanuel, hinc Michael, inde Gabriel, hebraicis literis.

Marcus aurifaber erasurus, nequirit. Eius præsidio Procopius plures abstulit ab hoste victorias.

ANNO CCCIX. Virginum Martyrum deuota Christo castitas emicuit.

S. Pelagia rapienda, se comit velut ad nuptias itura cum sorore & matre sese in præterfluentem deijciunt Antiochiæ.

Alia ibidem ob procorum importunitatem professæ est Virginitatem, ut spem nuptiarum incideret pro eis: qui sacrificare nolentem in lupanar abdiderunt: ubi precantem miles, specie libidinis ingressus, mutatis vestibus liberans martyrio sese offert pro ea.

Cum vero ducendus esset, ecce Virgo prosiliens, me, me; adsum: itaque cum ipso necatur.

Idem Didymus Alexandria præstitit Theodoræ: Alexander Antoninæ: Palladius Agnetæ.

S. Euphrasia Nicomediæ vim militis effugere nequijt, ergo eludit: Fingit se magicam percellere, In primis quæ invulnerabilem redderet; prius eam ab se disceret artes miles, quam ipsa potiretur.

Collum cera obligat, ferire iubet; capite deiecto remanet virgo.

ANNO CCCX. Meletius Lycopolitanus Episcopus anno 306. captus negans Christum, & sacrificans; à Sancto Petro Episc. Alexandrino deponitur Episcopatu; factus dein Episcoporum persecutor cum Diocletiano.

Cui colludentem Arium item excommunicat Petrus. Verum hoc anno 310. recepit eundem, creatque Diaconum.

Et continuo in visione cernit Duodennem cum scisso colobio dicentem, Arius scidit.

Ergo monet, ne vnquam reciperetur Arius, si relabi eum contigisset.

S. Petro dein ob Christi fidem capto, ciues excubant ad carcerem ex amore eiusdem: Montalis, ignara illius capti, vocem audit; Petrus initum Apostolorum; Petrus Alexandria finis Martyrum Episcoporum. Consummat martyrio.

ANNO CCCXI. S. Lucianus presbyter Nicomediæ dum rapitur ad carcerem pro fide, visos milites lapsos circiter 40. reducit ad fidem, cumque ipso cippis includuntur.

Quos in festo Theophaniæ sollicitos de cultu festivo solatus Lucianus ait, ego sum ara, vos circumstantes templum; tantum pectori meo consecrandam hostiam & calicem imponite.

Fit: Missam patrat; ipse sumit, datque cæteris. Postridie affectis martyrio.

ANNO CCCXII. Mexentio tyranno in Constantinum ducente, visi in Italiadiuini exercitus, qui ad Constantinum se tendere dicebant.

Vidit ipse post meridiem in cælo eoruscæm Crucem inscriptam hisce: *In hoc vince.*

Ergo Labarum suum eadem, vexillaque cætera, & scuta & galeas insignit cruce.

Contra 100000. educit vixdum 20000.

Apud Taurinos hostem delet horror nemine exercitus Casariani laeso; Tyrannus in Tiberim seipsum deijcit; perit.

k 2 CON-

Constantinus Deum vicisse fatetur: triumphator Vaticanum ascendit Apostolos rite veneratus: cruces vrbe tota statuit: Senatus, ei gratificaturus, Christi statuam ponit.

Factus igitur Christianus Cōstātinus Martyres tumultuariè in persecutione tumulatos, honorifice recōdi mandat.

Papæ Melchiadi donat palatium Plautij Laterani, ab Nerone cæsi, bonis confiscatis.

Datis rescriptis edicit imperio toto bona ecclesiastica restitui: Clericos ab omni munere ciuili reddi immunes.

Titulum tamen Pontificis Maximi seruat, ab antiquo coniunctum Imperatorio; ne subita mutatio populi Ro. ciceret offensam, ac morum. Eum tam Gratianus post quartum imperij sui annum deposuit, solique Papæ Romano remisit.

ANNO CCCXIII. Constantinus Donatistis S. Cæcilianum Epil. per literas accusantibus, ait: *Peritis à me in saculo iudicium; cum ego Christi iudicium expectem*: simul eos ad Papam remittit.

Papæ vero per Concilium damnante Donatistas, hisque ad Constantinum appellantis, ait: *O rabidi furoris audaciam; ut in causis gentilium solet, appellationem interponunt*. Posteriores tamen Donatistæ iactarunt, sibi causam adiudicatam fuisse. Mos viget peruetus, sub Missa bene dicendi eulogias, i. panes fermentatos: quos dari cuique signum erat Romano-Catholica Cōmunionis publicum, & priuatū.

ANNO CCCXIV. Maximinus à Licinio victus æstuoso morbo torretur ut exarsceret; falsus iustam pœnam ob Christum persecutum.

Mortui nomen è tabulis eraditur. statua vbi que trahuntur, plectuntur amici.

Constantinus edicit, *Quod de quacunque causa fuerit ab Episcopis iudicatum, reatum sanctumque sit iudicibus secularium*. Quin voluit lanciari in Conc. Arclateni, *ut Fasces ac Præsides Episcopis subessent*.

ANNO CCCXV. Constantinus præcidit aures Iudæis, quod Romæ diputatione conuicti persequerentur cōuersos Iudæos; nolentque Principi parere Christiano.

ANNO CCCXVI. Diocletianus vlti Christi exaltatione, & ruina ethnica extabuit lente, accessit cæcitas, putredo viscerum, vermicosa lingua quam commansam eiecit dicens: *Va. Insuper pendopænas impiorum conatum in Christianos*.

Constantinus turbatores Donatistas solum exilijs mulctat, tamquod vana sese de martyrio iactarent, idque affectarent: tum quod nomen Christiani in eis reuereretur.

ANNO CCCXVII. Licinio tyranno bellum in Constantinum moliente, pulsim visuntur milites Cæsariani; momentoque triumphantes disparent. Ineluctam forte aciem in Conflictu illa turba erigit Constantinus, hostemque fugat: Signifer sibi sagittam consulturus alteri tradit vexillum, simul oppetit, saluo vicario, cuius pertica Crucis tela vndique excepit.

Constantinus anno insecuto dimicaturus cum Licinio conspicatur equitem ignotum sibi crucem præferre: alias idem iuuenes duos, alias vidit castrea sua diuiniore igne collustrari.

ANNO CCCXXI. Constantinus edicit *Dominicam* ybique feriendam; ea comprecandum, suis ipse aulicis & exercitui statas preces praescribit.

libet & *feriam sextam* praeteris honorandam.

Sancit, ut Ecclesiis testamento legata bona minime negentur: quo eae protinus misericorditer ditescunt.

Donatistas, nihilo meliores in exilio, relaxat. Silentio serpunt: Dicit *Catholici* affectant, & videri se *communicare cum Romano Episcopo*: Idcirco creant Episcopum, Romam mittunt tanquam in Communionem Papae degentem. Sed ficius proditur.

ANNO CCCXXIV. Constantino dicit conscientiae agitato, ob illatas pluribus nece, suadet Osius Cordub. Episc. baptismum; at Flamines expiari posse negabant.

Correpto lepra illi tuadent balneum ex infanti li cruore: at miseranti matres apparentes, Apostoli iubent baptizetur a Syluestro, & orbe toto restauret ecclesias.

Inperatam igitur ab eo poenitentiam priuatus agit, positam coronam.

Baptizatur, & ecce lux caelo accedit, & in ea Christus ei perlanato dare dexteram visus est. Miram vim auri in fontem dat baptisini.

Dio prima in albis edicit, orbe toto Deum vnum verum esse colendum: *altera* poenas dicit in blasphemantes Christum, aut Christiana Sacra irridentes: *tertia* in Conuultantes Christianis: *quarta* Romanae Ecclesiae priuilegia impendit: *quinta* cunctas ecclesias esse azyla iubet isthuc confugituri: *sexta* &

septima edicit, neu vsquam templa ponantur citra Papae permissum: *octaua*, bidente primus aperit terram pro ecclesia in habitu priuato, sportasque XII. terra plenas secum asportat. Dein duabus horis ad Senatum Populumque Rom. perorat pro fide Christiana, tricies acclamato isto; *Qui Christum negat, male pereant*, aliaque *et cetera*. Solum Senatores pertinaciter ei restiterunt.

Effusa eius in excitadis ecclesiis munificentia urbem, orbemque compleuit. Edicit neminem inuitum baptizandum: Praefecturas vacantes dat Christianis; ethnicos satrapas palam sacrificare vetat.

In erectione columnarum immanium maepto architecto, quod nesciret quemadmodum eas eleuaret, apparens B. Virgo M. cui templum parabat, ostendit machinas, tresque iubet pueros a ludo sumi auxiliares, per quos erigit, quas quantauis virorum vi statuere nequibat.

S. Syluester, quem Vrbeo vsque colebat draconem, ocluso antro occidit. Verum ethnici alium sculptum cum gladio in ore isthuc sub gradibus posuerunt, quos scandens quotannis virgo decidebat in enses maetata idolo: quem dolium monachus aperuit. Inde S. Siluestro appingitur draco.

ANNO CCCXXV. *Ad Conc. Nicenum* venientibus Episcopis Constantinus occurrens caput manibus eorum supponit; sedentibus adstat; nec tetigit nisi iussus.

Ideo vero quondam Valentinianum tali dedignatum honore S. Martinum ignis a tella exiliens compulit eum San-

cto etiam supplicem accidere. Multi Episcopi miraculis, doctrina; vita, Confessione in clyti conuenerunt ad Concilium; inter quos & filij Sathan adfuerunt Ariani; & ij vel Negatores olim, vel Traditores; qui in gratiam Constantini Actis Synodi subscriperunt; sed mox resilierunt.

Cumque contra Catholicos darent Constantino libellos; is ne lectos quidem exussit, dicens: *Vos dati estis à DEO Dñi ad nos diiudicandos: Vos Dei expectate iudicium; Vel purpura sua peccantem Sacerdotem tegere paratus.*

Ad Concilium quoque *Philosophi* conuolarant *ethnici*; sed hi arguentes confusi conuictique à Christiana simplicitate tum aliorum, tum Spiridionis, qui dicenti *οχι μετ' οδ' ιου προ γε αβ βολον*, occlamabat; *Tun' melior eo, qui dixit Grabatum.*

Alexander Episc. Constantinopol. monitus à Constantino, vt cum Philosophis disceptationem iniret; ipse principem ex omnibus delectum reddidit mutum isto: *In nomine IESV CHRISTI præcipio tibi; ne loquare.*

Exorauit Constantinum Eusebius tectus Arianus, ne damnati Ariani Episcopatus eijcerentur; at iussi dant libellum palinodiæ ac pœnitentiæ: quorum & scripta exuruntur, exurique iubentur edicto Imperatoris.

Et ipse Eusebius consentit in *Consubstantiale*; sed suo hoc sensu tacito, *Filium non esse partem substantiæ Patris, sed ei similem.*

ALTERA QVÆSTIO Nicæni Conc. erat de die paschali.

Mandatur Alexandro calculatio.

Decernitur tenendum morem Romanum Lunæ XV. Orientalium morem de luna XIV. deferendum.

At protinus Imperator edicto publicat contra Quartodecimanos. Sancijt item Conc. Plalmos finiendos isto, *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto: et addendum: Sicut erat in principio, & nunquam, & semper, & in secula seculorum. Amen.*

Idque propter Arianos dicentes: *Gloria Patri per Filium in Spiritu Sancto* Sancitum; in Sacris solennibus Symbolum Nicenum recitari; cum alias solum in paschate recitaretur Symbolum Apostolorum.

Hoc vero solum Romæ relictum quod nulla ibi sit vnquam hæresis exta, quæ inualuisset. &c.

Obierant ante finem Concilij Chrysostomus & Massonius; Patres horum tumalis imponunt decreta, orantque liberebant. Etece, postridie manè subscrispisse reperitum est.

Imperator omnes religiose veneratos dimittit. Syluester in Romano Concilio Acta decretaque Nicæna confirmat.

ANNO CCCXXVI. Meletiani & Ariani in vnâ coeunt Communionem, vt iunctim Catholicos impugnent; sed utrosque Constantinus, edicto priuatis Catholicorum priuilegijs.

Sepulcrum Domini aggere obrutum ab ethnicis, imposto Veneris idolo, Constantinus templo coornat, nouamque construit; Ierusalem contra veterem & crucem de fossam restituit; quâ partem suâ in foto statuarum includit ad prædictum vrbis nouæ; partim Veteri mittit. Et Crux ea nil minuebatur, quoqueque inde

inde particulae deciderentur. Helena in monte Oliueti templum ponit Virgini Mat. i. *Clavis Crucis* Constantinus licet vltas est: vnum in equi frenum vertit; alterum diademati inseruit: tertium maris Adriatici sedando iniecit: quartum suae generationi reseruauit; demum hunc cum parte Crucis templo S. Crucis Romae legauit moriens.

ANNO CCCXXVII. Gētium Nationumque Conuersiones ad Romanocatholicam fidem sunt factae. INDI hoc casu; Meropius philosophus orbē perlitrans, dulcedalae gratia appulit ad Indiarum: barbari omnes uti Romanos contrucidat; duos pueros sub arbore lestantes ad Regē adducunt: placent: educantur: Aedefio pincernae, Frumentio Rationarij munus datur. Rege fati perfuncto, Regina per eos omnia regnat. Demum Frumentius ab Athanasio petit Episcopum mitti; qui ipsum ordinatum remittit, Indosque conuertit inelytus miraculis.

Apud IBEROS ancilla captiua serit fidem. Notabatur statis diebus orare, ieiunare, &c. Reginam, eiusque infantem sui tactu ciliij sanat; conuertit.

Rex suaefae negligens conuersionis, in venatione per tenebras errat: in uocanti Christum lux oboritur, ut ad suos redierit, fidem porro discit ab ancilla, colitque.

Eadem precata Deum, nulla vi mobilem columnam, ad templi structuram, facit in acrepensilem seque librare super basi deponentem.

Iosephi Iudaei tarda, & mira conuersio fuit.

Euangelium clam, lectitabat; signo

crucis victas incantationes libidinas vidit, obstupuit: ter à Christo sibi apparente aeger sanatus, conuertitur; missus, noluit. Demum oblectationem Euangelij ab Iudaeis in fluum praeceptus actus, non nisi diuinitus euadens, se Christianum profiteretur; ad Constantinum confugit fit Comes domesticus; ius construendi in Tibiade templi impetrat: ibi cum fornax parandae calci non posset, per magiam Iudaei, ipse infusa aqua benedicta in nomine Crucifixi, dispulit magiam. &c.

ANNO CCCXXVIII. S. Athanasius suum visitans Episcopatum, defertur ad S. Antonium, cui duo detulit pallia. A quo *Monachatus* mirifice auctus est; seu Cœnobitarum in communi viuentium; seu Anachoritarum deserta in colentium. *Monachorum traduces* ex Oriente Romam secum adduxit S. Athanasius in fuga: an. 340. In Vrbe, totoque occidente multiplicatos Eusebius Vercellensis, & ipse eorum hoc anno translator ex oriente in occidentem, eos cum Clericatu coniungit per occidentem: Augustinus in Africa: Martinus in Gallia: Athanasius Alexandria, &c.

ANNO CCCXXX. Noua Roma dedicatur B. Virgini Deiparae. In sua statua Clauū crucis includit: cuius in dextera pomum aureum cum cruce; inscriptio talis: *Tibi Christe Deus urbem hanc comendo*. Varias reliquias condidit in basi; ut dolabram Noachi; reliquias 7. panum Christi. &c. Tres Cruces statuit cum hac epigrapha: *Iesus Christus vincit*. Ad tertiam plura edita miracula sunt: tertio quoquo anno visi eam circuire ac suffire Angeli cantantes trishagium.

Sal.

Sallicanus à Constantino contra Scythas missus, victimat Marti; Sed ab exercitu desertus fugit.

Iussus à Sacerdote vouere, se fore Christianum: parer: Ducit recollectum exercitum; præit Angelus cum cruce, virique duo; quos securus ad ipsam vique Regem se penetrans supplici parcit totius victor Scythiæ. Ideo vouit perpetuam continentiam. Interim filia eius consecrabantur in moniales.

Post ipse Consul sua dispersit pauperibus, ac Monasticen profitebatur.

ANNO CCCXXXVIII. Sapor Rex Persarum, morte Constantini audita, imperium incurfat: Nisibin diu nequiquam impugnans, muros demum immisso fluuio deiecit; qui tan.en mane primo instaurati stabant; inque ijs Rex conspicatus virum augustissimum, ei mortem intentantem; obsidionem soluit.

S. Ephræm orarat S. Iacobum Episcopum Nisibensem, vt maledicat exercitui imprecatusque ei cyniphes, ab his dire infestati omnes, animis deijciuntur. Nunquam vero capi vrbe ea quirit, quousque S. Iacobi reliquæ: bidem sunt asseruatæ.

ANNO CCCXXXIX. Ariani apud Papam accusant S. Athanasium; *Pacificas* ab eo petunt, vt Catholicici viderentur.

S. Antonius in Visione conspicatur aram, mulis cinctam, calcium ictibus dissipari: visoque irriguit. Schema arianismi iderat.

ANNO CCCXL. S. Athanasius ad Conc. Romanum confugiens, in Vrbem secum intulit Monachos Anto-

nianos. Contra quos clamare Circumcelliones: *Quid sibi vult nomen MONACHVS; Vbi scriptum est: Suum Romæ condidit Symbolum, Romanoque obtulit Concilio.*

ANNO CCCXLI. Ariani quantum mutant suam fidei Confessionem, voluntque videri Nicæni obseruatores vt Catholici esse credantur: Quinam anno 347. qua *Essentialem esse Filium con Patre dicunt: non tamen Coessentialem.* Atque inde *Semitariani* sunt dicti. Adfuerunt autem sibi Donatistas in communionem contra Romanam. Atque eo postea Cresconius contra Augustinum probare nitentur, se suosque veros vere *Catholicos* esse.

ANNO CCCXLIII. S. Antonius *Ermita* confutat Arianos, fidemque Romano-catholicam miraculis condecorat. Dydimus ob cæcitate mæsto: *morret, ait, prudentem eius rei dolere damno, quam & musca habent; non letari ea, quam diphtheria meruerunt.*

ANNO CCCXLIV. Gallus ferio, Iulianus fictè pietatem professi. Ceterosque facti Martyria construunt: Galli opes belle processit; Iuliani fundamenta interdum posita semper respuebat ita sic, vt educi nunquam valuerit. Late hic à Maximo philolopho magiam didicit; vtque fallat, se in monachum tradidit professione facta.

Gallus anno 351. factus Cæsar contra Magnentium tyrannum, necatur. Ergo Iulianus exiit Clericum, ac Monachū; Christum eiarat, per magum scē ad imperium inquirat. Constantius decturus in tyrannum prius omnes milites edicit baptizari, at multi etiam *cingulo*

gulo abiecto potius ad paganitatem se redigi patiuntur: unde gentiles dici *Paganum* ceperant.

Idem nummum honorarium, non sualem, eudicit ista cum inscriptione; *In hoc victor eris*; Magnentius similiter; & tunc primum crux contra crucem est in aciem producta à tyranno & hæretico.

Hic victor iactat veram esse fidem suam arianam; cæterequin non daturum ei Deum victoriam fuisse. Inde scribebat, *Aeternitatem meam*, sese immortalem sibi persuadens; Cum tamen Arianus Christum negarent æternum.

ANNO CCCLVII. Photino in *Sirmiano Conc.* damnat, nouam Arianismam fidei edunt; ne videantur cum illo consentire: atque huic subscripsit Osius coactus, Papæ Legatus. Quin & Liberius Papa coactus item subscripsit; se Primæ formulæ Sirmianæ, in qua asseritur, *Filius cum Patre Substantia communis, & Similitudo*; Non Secundæ, in qua utraque negabatur: non Tertiæ, in qua solum *Similitudo* negabatur.

Non igitur Papa factus est hæreticus sentiendo, seu approbando; sed lapsus solum est communicando cum excommunicatis, sicque visus consensisse; item subscribendo contra Athanasium.

Qui fuit lapsus facti personalis; non error Fidei Papalis.

Reuertens tamen Romam respuebatur: Felici adhærebatur; in quem ideoque mouebat persecutionem Constantius. Donec eum capite tuncasset martyrem pro fidem, excommunicatorem suum

Protinus Liberius suam cum Arianis

abrupit communionem; Receptusque est in Cathedram, reuocata & cassata subscriptione sua per contrariam Confessionem.

ANNO CCCLIX. Arimini Conc. ex cccc. Episcopis conuenit, in quibus solum arianis octoginta: Et contra Arianos concludatur.

Constantius legatos ad se ex eo missos subscribere pro arianis cogit. Qui Ariminum reuersi idcirco reipuntur. Veruntamen consentientibus Episcopis vniuersis; posse *Vsque, Substantia, & Consistentia* vocē Niceni Conc. omitti; dummodo in Re ac Sensu conueniantur; ecce! ecce, labuntur omnes, *sequemur mundus Arianum esse ingemuit.*

At vero hic Papa Liberius vnus contra omnes reclamans, à Constantio pellitur Vrbe.

Tum contigit Arimini, quod pseudoepiscopus, ibi à Canonico proprioque Episcopo excommunicatus, verba Sacerdotalia prolaturus, diuinitus puniretur sic, vt ei lingua ex ore propenderet; egresso autem templum rediret in os. Quo ad omnem ingressum ei eueniente, demum pœnitens abiit Episcopatu.

ANNO CCCLXI. Iulianus Apostata quoscunque Episcopos exules restituens, libertatem fecit religionis; quo penitus Ecclesiæ viscera per sectas contrarias exederet.

ANNO CCCLXII. Mysta eius non valente sacrificia patrare, ob pueri Christiani præsentiam, clamabat: *Lotus procul absit, & Vinctus. Nam genus hoc hominum tremis Insula, & omne Puluinar Diu.* Valens, Valentinianus, & Iouinianus Tribuni, dum ei præirent ad Fortunam,

1 adi

æditimum eos lustrali aspergentem pugnâ cædunt, tactâque abiciunt vestem: at protinus proscribentur.

Constantinopoli cibaria omnia, per *Quadragesimam*, itemque & Antiochiæ, fieri iussit idolothyta; ut Christianos vexaret.

At S. Theodori iussu vescuntur omnes cocto frumento; sicque infandi conatus elusus est. Cæsareæ Clericos ad arma cogebat, militiamque sequi.

Sacris Vasis in uersis insidenti sua pendenda, corpusque à vermibus exeduntur; alius crepuit medius. Iuliani auunculo, contra *aram* mingenti, vesica computruit, stercusque per os egerens exhalauit. Blasphemus Hieron computruit, ut viuus in plateam eijciendus esset. Theotecaus sibi linguam commendit, oculos ac dentes excussit: Et ista talia contingere, cum plagis territus Iulianus præcepit RELIQUIAS S. Babylæ ex Daphnæo honorificè transferri; & Daphnæum protinus igni de cælo deflagrauit.

Extincti pene Donatistæ ab Iuliano impetrant per Africam restitui; ac inualefcunt, ut nunquam alias. Armati euastant ecclesias. *Eucharistiam* canibus obijcientes discernuntur iisdem.

Ampullam S. Olei vitream eiectam exceperunt Angeli, ut non diffringeretur: *Virgines* stuprabant; vertebant *aras*, *calices* conflatos ethnicis diuendebant ad thurificandum: Sacras *Moniales*, abrepto *Velo*, ad sacrilega matrimonia abripiebant. Iulianus abdicatis cunctis, quæ Christiana erant instituta; suas scholas, hospitalia, monasteria Vestalium, paedagogia, fana, &c. ad Christianorum

imitationem instituebat, ut vulgo imponeret.

AN. CCCLXIII. Dum in Persiam ducit, mira contigerunt; pauca fero. Vexabat Christianorum vita persequorū *Exequias* interdum perpetrari: Theatrum iussit extrui, in quo reuertus Clericos dilaniaret, & sacrificaret Chulianos. Cum exercitu militum 65000. alterum traxit secum quæ dæmonum, quæ magorum. Ex vrbe Nisibi reliquias S. *Iacobi* iussit efferri; & protinus vrbs, inuicta alias, à Persa capitur.

In occidentem misit dæmonem nūcium: qui dies denos in aere suspensus Publium Monachum, continue precantem, ne quibat præterire; ut infecto negotio reuerti cogeretur.

In castris atheus incerti ictu teliperit; ante necem tamen manu cruorem spargens clamabat: *Vicisti Galilæ; Saturare Nazarene.*

Iouinianus imperium suscipere coactus quam primum sublata Ecclesiæ priuilegia reddit; S. Athanasium accersens de pace Ecclesiæ deliberat; fana claudit, ethnica vetat sacrificia: at religionis tamen libertate relicta. Ergo perit, aut ex fungis comestis, aut ex calice parietis recentis.

ANNO CCCLXIV. Valentinianus Imp. ab Episcopis rogatus, sibi ad Concilium conuenire liceret; respondit: *Locus sum; nefas mihi rebus huiusmodi interesse me.* Simul scholis Christianos restituit Ludimagistros. *Semiariani* missa ex Lapacceno Conc. Confessione Catholica ad Liberium, rursus eum decipiunt, fingentes sese Catholicos, ut in Communionem reciperentur.

Et recepti sunt; lapsu facti persona-
lis; non Fidei Papalis; vt an. 357.

ANNO CCCLXIX. Emelia mater S.
Basilij moriens ait: Tibi Domine pri-
mitias, Macrinam; & decimas Petram,
fructum veri mei Dico. Ergo illa fit
monacha, hic monachus.

ANNO CCCLXX. S. Basilius mona-
chus & Episc. ad fidem Imperatoris a-
riani, huius Praefecto eum sollicitanti ita
respondit; vt hic diceret: *Nemo me vn-
quam tam libere compellauit.* Cui Basilius:
Neque forte in Episcopum incidisti. Ipse tan-
dem adit eum Imperator; sed ad conspe-
ctum eius in templū intremuit attoni-
tus ab ordine Diuinorū; iuratus ad offer-
torium labascebat, vt sustentandus esset.
Abit: S. Basilio dum decernit exilium,
filiolus corripitur febrī. Mōitus poenā
esse diuinam, ad se Basiliū accersit, o-
rare eum pro filio iuber. Cui ille; *Fac-
iam, si Catholice velis eum baptizari.* Negat.
Ergo baptizatus ab ariano, extinguitur.
Subscripturo ipsius proscriptio manus
intremiscit, calamique tres diffringun-
tur.

Vidua nubere praesidi coacta confu-
git ad aram; repctenti eam Valenti ne-
gat Basilius: intentanti vngulas ait: *sic
medebere hepatis meo;* simul a nece Praesi-
dem eximit subiectum tumultuanti
plebi; ac viduam consecrat in monialē.

Antiocheni, post abductum in exili-
um Episcopum suum, Aphraati Mona-
cho adhæserunt. Percunctante hunc
Valente quo irat, aiebat: Pro regno tuo
precaturus: Instanti; ad hoc incella te
deceri; inquit: Ouis in tuto positus id
fecit: nunc turbatas sequi necesse est.

Nec enim filiam, domo paterna fla-

grante, in cubili sessitare decet. Quam
dicendi libertatem increpans fatelles,
dum balneum Valenti parat in bul-
lientem lapsus perit. Idem dein Im-
peratoris equum aquā per crucem be-
nedictā con sanat. Vulgantibus menda-
citer arianis ipsis consentire *S. Sabam,*
cremo relicta cogitur se Antiochiam
deportare, ijs refellēdis. Per viam dum
matrona eum excipit conuiuio filius in
puteum praiceps ruit: illa tegere iubet
puteum; ministrare sancto satagit; pue-
ro interim saluo permanente. Idem A-
sterio Sophista ariano Antiochia con-
cionaturo, preces & ieiunia indicit ple-
bi; & ecce is vnum eger diē extinguitur.

ANNO CCCLXXII. Basil. ep. ad Oc-
cid. testatur, Oriente toto sic a Catholi-
cis tugi hæreticos Arianos Semiaria-
nos, Apollin. Collyridianos. &c. vt quā-
uis saeva hyeme vel in apertis campis a-
gere conuentus malint.

ANNO CCCLXXIV. Auxentio ari-
ano mortuo, dissentiente in electione
Clero, infans *S. Ambr.* nominat, tumultus
tunc cauentem; frustra que obniten-
tem specie seueritatis, scortationis, fu-
gæ. Lætus electione Valentinianus, au-
diuit concionantem contra Magistra-
tus vitia quædā, ait: *Novi tuā in dicendo li-
bertatē; quod studiosus Episcopatus tuo suffraga-
tus sū. Erratis perge nostris facere medicinā.*

AN. CCCLXXV. S. Martin. aditus ad
Imp. Valentem negabatur: ergo Deum
oranti ac ipsum septiduū ieiunanti An-
gelus ait: Ito, portæ ultro patebunt. Pe-
netrat ad Imperatorem; iratum illi assur-
gere nolentem cogit ignis è sella exili-
ens, vt occurreret etiam obuiisque am-
plexibus exciperet sanctum.

Dein Quados indictum bellum deprecâtes, tumidè increpat supplices; & ecce, digne de cœlo videtur suffocari, vt extinctus caderet momento. Hic finis Persecutoris Ariani. Valens autem lege iubet militare Monachos: nolentes necari fustuario.

AN. CCCLXXVI. Valentinian. i. iunior primo Imperii an. libertatè Religionis indulget, cuiuscūq; licet ethnica; miserèq; cū liberis perit. Gratianus verò pro scribit hæreticos; victorq; prosperatur.

Quia tamen an. 381. Priscilliano hæresiarchæ ab exilio reuerti Cæsaraugustam permisit ad Episcopatum; Deus Maximū excitat tyrannum illi in necè.

Macedonius vero, qui ære corruptus restitutionem illius procurarat, mortuo Gratiano confugiturus ad aram, templo patente ianuam reperire nequibat.

Id quod S. Ambrosius ei prædixerat. Prius tamen Gratianus se abdicabat titulo *Pontificis Maximi*, anno 383. Ideo fauentes Maximo Senatores Romani gentiles aiebant; *Si Princeps dici nolit Pontifex Maximus; breui Maximus erit Pontifex.* Sed piorum & S. Ambrosii precibus auertebarur.

ANNO CCCLXXXIII. Theodosius Arcadium filium dicens Imperatorem, dum indulgentius conuicere hæreticis, à S. Amphiloctio salutatur Imperator, non filius adstans. Quod ægre ferenti, ait; *Ita noris & Deum Patrem sui quoque Filij dolere iniuriam: Cur ergo blasphemos toleras?* Continuo is conuentus èt clarestinos hæreticorum interdicere edicto. Cæditur à Maximianis S. Ursula cum Sodalibus.

ANNO CCCLXXXIV. S. Gregorius Nazian. redarguit Præfectū Constantinopolitanum de violato ieiunio ecclesiastico. *Augustinus* Mediolani Rhetoricam proficitur; an. 385. conuertitur ad Catholicos.

Eodem Tyrannus Maximus agit Iudicem Ecclesiasticarum causarum: at Theodosius id lege edita vetat. Iubensque tempore paschali nexos omnes solui ac dimitti, ait; *O mibi vel defunctos recare liceret!* Item Valentinianus.

ANNO CCCLXXXVI. Maximus tyrannus Ithacij suasu hæreticos trucidat. Theognostus eum idcirco damnat crudelitatis, ab Episcopo alienæ Concilium, Treuiros a tyranno conuocatum, pronunciat pro Ithacio Hispano, at S. Martinus dissentit. Eum ob id ad hæreticos adnumeraturis Episcopis dissuadet Maximus: suadetque amice S. Martino: at frustra.

Demum minante Imp. missurum de in Hispanias; cunctis hæreticis trucidandis.

Isto coactus S. Martinus cum Episcopis communicans cessit ad horam inuitus.

At protinus ab Angelo reprehensus in via acerbe indoluit. Tunc inuitus, at exoratus, adest conuiuio tyranni: ubi sacerdoti præ Rege primum dat poculum; vt Rege digniori. Placuit. Regnum quoque inuitato ministrat ipsa mentaque reliquias afferrebat.

Angelus iubet Flavianum Antiochenum, vt Antiochiæ ordinet Chrysostomum: in Ordinatione autem nō sunt Angeli manus imponere; & manifesta columba super eum deuolare. A hæ-

concionans iridē mulierculæ admonitu mutatur, dicitque vulgarius; & acclamatur *Os aureum*.

Marcionistæ vxor ibidem ægra ex cholica, desperataque; receptat in tēplum ad Chryl. si ab eo sanitas illi cōtigeret, catholicam futuram. Acceptā igitur ab eo. Aquā benedictā, haustāque protinus consanabatur: Et secum marito conuertit. At Marcionistæ eum vt magum proclamantes, innumeri ad tēplum conuolant remistis Catholicis: & ecce per terræmotum illapsa tēpli fornice, hæretici obteruntur omnes, catholicorum nec vno desiderato.

ANNO CCCLXXXVII. S. Ambrosius postulantis, Imp. ariani iussu Tribunis S. Vasa negat, seque suaque potius pro iisdem offert: oratque populum vt ab tēpli custodia recedat, eustodem fore Deum.

Valentiniano ariano poscenti de bonis ecclesiasticis tributum, S. Ambrosius nec dat, nec negat: si nit, accipiat, si velit, aufertque.

Deinde Ab eodem permissos Gothos rogatus, iussusque pendere, negat Imperatori quicquam esse iuris in Ecclesiam: *quod intra eam sit filius; non supra tyrannus: idque ex gratia; hoc per vim.*

Repertæ tunc reliquiæ SS. *Gerusii & Protasii* Martyrum multis celebrantur miraculis.

ANNO CCCLXXXVIII. Maximo in Italiam ducente, Valentinianus, irato cædibus eius Deo, confugit ad Theodosium; qui fretus Deo ait: *In Domino faciemus virtutem*, sollicitatque monachorum in Ægypto preces: Senuphium episcopum accersit ad se; at is præferens

solitudinem, suum ei baculum & humerale mittit. Hoc indatus Theodosius in aciem venit, vidit, vicit. Vincitum Maximum miseratur; at tribuni abreptum trucidant, præripiuntque miserationi. Valentiniano autē restituit regnum pacatum, iam ex ariano facto Catholico.

ANNO CCCLXXXIX. *Theodosius* Romam ingrediens dat potestatem Christianis ad fana ethnica cum idolis euastanda. Ante Serapidis tēpli euersionem in Ægypto, auditum in eo cantari *Alleluia* nullo cantore viso: Omen id habitum Christianismi inferendi, Marcellus Apameæ Episcopus, Iouis tēplo flammis quantisuis illæso, obstitente cæcodæmone, *aquam benedictam* infudit, ac protinus velut ab oleo flammæ gliscebant. S. Martinus sacram pinum succisurus data à furente populo condicione, si ruentem exciperet; excipit ruentem obiecto S. Crucis signo; ad quod ipsa in ruina sese pinus retor sit in aduersum. Eundem alibi fanum euertentem Angeli duo aduersum rusticos tuetur. Percussuri ceruicem eius, erecta in istum manus exaruit: Eum percussuro culter è manu disparuit.

ANNO CCCXC. Theffalonicæ auriga Capitanei pincernam intuens fixius; accusatur libidinis; captum populus in Circensibus postulat ceu necessarium; negantem cædit in tumultu dominum. Hoc audito effertur Theodosius; Episcopis tamen à vindicta flectentibus compromittit. Dein Tribuni vindictam ab eo impetrantes vocatam velut ad Circensia plebem tribus horis concidunt. Ergo ab Vrbe Mediolanum venienti Theodosio, S. Ambrosius per

litteras suasit pœnitentiam; excludit ecclesiã, ita per visionem iussus, vt nec pro eo Sacrificiũ patraret. Ad valuas templi occurrens dicenti, & *Dauidem peccasse*, respondit; *Sequere & pœnitentem*. Recedit lugens Imperator; têtato frustra per subornatum Rufinum Ambrosio, ipse redit supplex; pro templi foribus expectat; præscribi sibi pœnitentiam orat. Iubetur ista: *Sancito legem, vt mortis lata sententia ipsos XXX. dies ab executione suspendantur; sitq; eius mutanda potestas*. Dicitur factum. Introgressus igitur chorum, post Offertorium Missæ iubetur à Diacono exire, subijciente Ambrosio causam: *Nã purpura non facit Sacerdotem*. Posthæc & Constantinopoli excedere choro solitus, percunctanti causam Nectario Episcopo respondit: *Aegrè tandẽ didici quid ab Episcopo differat Imperator*. Ibidem Pœnitentiarius, quod vulgasset confesũ Diaconi & Diaconissæ concubitum, ab Nectario Episcopo mouetur officio. Ideo lege sancit Theodosius, neu diaconissa fiat nisi sexagenaria. At S. Ambr. cogebat eum reuocare legem; non quidẽ iniustam; sed iniuste latã; quod de Sacris sancire non esset Imperatoris.

AN. CCCXCI. Caput S. Baptistæ repperitum honori est: atque ab Imperatore transfertur: cuius in Samaria sepulchrum corpus *an. 33.* ab Sebastianis Paganis, *an. 362.* combustum est totum, nisi quod ossa pauca subtraxerint Christiani; coruscãte miraculis tamen eiusdem sepulchro. *An. 424.* Marcionitas virtute reliquiarũ ipsius contigit reuerti ad Ecclesiã. *S. Aug.* licet inuitus, Sacerdotio inunctus prædicat iussu Valerij; tamen si prædicare solis fas Episcopis esset. Eo

monente Agapæ ob abusus subrepentes abrogantur: quæ ad Martyrũ vel peritina, aut defunctorũ sepulchra dari consueuerat. Oblationes tamẽ, quæ pro animab. defunctorũ fiebant, dari voluit egenis.

AN. CCCXCII. Cælo Valentiniano substituitur Eugenius ethnicus, quem de restitutis aris ac sacrificijs arguês S. Ambr. cedit Mediolano; & tamen eius in templo species assiduo orabunda cernitur in tẽplo. Monachos edicto euocat in vrbes fidei defendendã. *Vela pila* cũ historijs martyrum ad templa ipsius sacra, proponi iam olim sueta, tum maxime frequentabantur.

AN. CCCXCIII. Theodosius pro bello contra Eugenium missis passim Legatis preces implorat piorũ: Habitu motatolerotolymam ad loca sancta ipse peregrinatur, indutus cilicio, prostratus in templis. Tributa remittit, quantumuis ad belli neruũ necessaria: Militariẽ licentiam lege coercet, neu Deo hominibusque sit quisquam iniurius.

AN. CCCXCIV. Suis in conspectu primo per Eugenianos prostrigatis, in mœte humi nixus orat, vel in sese iram Diuin dicem vertit; fundique gentes ne dicant: *Vbi est Deus eorum?* Et ecce funditur, vento subito sua in excussiores hostes tela retorquente. Et vero permocantanti in oratione S. Ioan. Euangelistacum S. Philippo apparentes ei victoriũ ab Deo sponponderunt. Ipse igitur signi prelij ineundi hoc esse voluit; Selesigno S. Crucis cõsignaret. Mittit victor ad Eugenium capiendum: qui ignarus victoriæ percunctabatur: Aduentante victũ Theodosium? Cui tarellico. Te adducemus ad ipsum. Constantinopoli in

in ipso victoriæ articulo dæmon è templo, in quo Theodosius orarat, euolans exprobrat S. Ioanni Baptistæ decollationem: *Tu me vincis; heu! Paulinus*, Consul Romæ ordinarius, eiusque coniunctas egenis opes amplissimas elargiuntur, monasticenq; profitentur Nolæ in Campania. Hoc æuum innumeris claruit & viris S. & miraculis, fidei testædè.

AN. CCCXCV. Theodosio mortuo *Quadragesimum agit* Arcadius cum S. Ambr. Illius soror Siluia Monialis pijsissima; & ipsius confirmatio priuilegiorum ecclesiasticorum, & proscriptio hæreticorum commuerunt aperiti coniurationem Rufini offensi, quod suam Arcadius sororem non duxisset in vxorem: & idcirco inuitantis Hunnos in imperium.

AN. CCCXCVII. Melania cū Rufino origenista reuersi ex Ægypto in Urbem, auferunt Paulino particulâ de ligno S. Crucis; quod tempore paschali ostensum hyperduleuticis adoratum est. Per idè Paulinus oborto incendio obiectum, flammarum vndas id à domo sua diuertit, & extinxit. Illi ambo de origenismo proditi, ab ignato illius Papa Siricio *Communicatorias* obtinent; abeunt; multosque per eas seducunt. Ideo S. Hier. ep. ad Cresiphontem prolixè docet; plerasque hæreses ab feminis & profeminatas, & à pijs proditas oppressasque fuisse: ceu Marcella prima prodidit Melaniam & Rufinum. Moritur S. Ambr. solâ sacrâ Hostiâ sumptâ; non calice sacro.

ANNO CCCXCVIII. Donatistarum persecutio in Clericis mactandis, cæcandis, elinguandis, mutilandisque cõpult. Honorium Imp. ad edictum pro

securitate Clericorum publicandum. Augustinus quoque pro ijs ex lege plebendis orat.

Gildone Africam inuadente frater eius Mazecil confugit ad Honorium: ab hoc cum copiis in Africam remissus sanctos monachos secum ducit ceu tutelares. In præcinctu apparet ei S. Ambr. ter humerum pulsat ac dicit: *Hic, hic, hic*. Ibi igitur castris fixis cum 5000. fudit fugauitque 70000. Navi Gildonem fugientem, at ventis reiectum capit, gulamque laqueo frangit. Verum quia victoriâ elatus Ecclesiam violabat, ad eam confugientes extrahens. protinus occiditur in pœnam. S. Aug. quantumuis laicorum distineretur iudicijs; minime tamen Proconsuli permittebat in Clericos iudicium. Quia *Messaliani* hæretici monachi capillati docerent Monachis non laborandum; Augustinus euulgat librum de opere Monachorum; Monachosque Clericosque iubet radere caputque barbamque.

S. Chryf. scribit, dicitque inuectiuam contra *Agapetas Clericorum*, i. adoptiuas sorores, odium patitur, & calumniam. Idem obiurgat Eutropium, quod Honorio legis, de rapiendis vel ab ara reis, autor fuisse; ecce, de violata Augusta reus Eutropius, rapitur ipse primus ab ara.

Gazentes Pagani suo Marnæ, i. Ioui septiduo nequicquam supplicant in sic citate pro pluuias. S. Porphyrius autem cū Christianis ducens extra vibem processionè excluditur; sed impetrata pluuiâ cõtinuo recipiuntur. Rapiebãt idè Diaconû ad necè; quo in v. bẽ illato mortuo, (q. pagâs nefas,) hi turbas ciēt.

Q. at.

Orat Episcopus Deum; redditus vi-
tæ Diaconus solus fuste cædit, fugatque
omnes.

ANNO CCCC. Gainas Dux Arca-
dij contra Rufinum, poscit Arianis
Constantinopoli templum concedi:
Cui Arcadius; ad Episcopum id refe-
ram, ait, Verum S. Chrysostronus os
Gainæ occludit. Qui furens urbem in-
uasurus noctu, per Angelorum exerci-
tum ter absteritus, templum extra vr-
bem occupat: id quod Arcadius vna
cum septem millibus Gothorum inclu-
sis exurit. Arianis ne psalmis suis sedu-
cant plures, etiam S. Chrysostronus

concini hymnos curat. Ex quo subito
aliquando tumultu, canum Arianis fe-
uerè interdicit Imperator. Demum de
vrbe pellit eosdem, dicente illi Chryso-
stomo in templo; Dic; Si corona tua quis
abiecit lapides infereret; quomodo ferretur
Rex Regum Christus per Te feret hæreticus
in pietate?

Per id tempus muliercula, se Catho-
licam simulans, Synaxin sacram adibat.
Acceptam S. Hostiam dans ancillæ pa-
nem sumebat: quo protinus in lapidem
sub dentibus verso, Ariana se inter Ca-
thol. recipi pœnitent. orat, & exorat.

ERGO:

1. Dic age; Quæ sincera FIDES hoc constitit AEO IV:
At SIC P A P I S T I S RES STAT R O M A N A, F I D E S Q V E:
Non SIC REM seruat Luthero-caluinista, FIDEM QVÆ.
2. IVRE SVO Proprio Papa, atque Ecclesia gaudent:
Quis quid Ei A V G V S T V S proprio de iure remisit?
3. ANTI NE CHRISTVS erat quisquam hoc ROMANVS in AEO IV: